

**Az agár sisakoskosbor (*Anacamptis Morio L.*) új előfordulási adatai Eger térségéből.
A védett faj további adatai a Bükkaljáról**Misik Tamás^{1*}, Misik-Bartók Dóra²¹*Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Környezettudományi és Tájökológiai Tanszék, Eger;* ²*Heves Megyei Kormányhivatal, Egri Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály, Eger***misik.tamas@uni-eszterhazy.hu*

2022-ben a védett agár sisakoskosbornak (*Anacamptis morio L.*) Eger város térségében két új lelőhelyét is azonosítottuk. Ezek egyike a védett Nagy-Eged hegy délnyugati kitérű sztyeppréjtje, a másik pedig Szarvaskő község közelében egy magántelek. A két területen összesen 17 virágzásban levő egyeddet számoltunk. A védett Nagy-Eged hegy sztyeppréjtjének alsó, hegylábperemi részén, közvetlenül a tanösvény útvonala és első állomása mentén egy már virágzásában előrehaladott, jól fejlett agár sisakoskosbor (*Anacamptis morio L.*) egyeddet találtunk. A hegyen általános elterjedt bíboros kosborok (*Orchis purpurea HUDS.*) között tűnt fel kisebb termetével és eltérő virág-színezetével. A területet bejárva további tövek nem kerültek elő. A magányos egyed pontos GPS koordinátái a következők: É 47°97'56" és K 20°34'51". A virágzatot alkotó virágok a leggyakoribbnak számító sötét bíborvörös színűek voltak. Egy nappal később Szarvaskő hétvégi házas területén, a Nyírfa utcában található 3500 m²-es szalagtelken 17 tő agárkosbort fedeztünk fel. A védett növényfaj élőhelyének pontos GPS koordinátái az alábbiak: É 47°92'02" és K 20°40'58"; a telek DK-i kitérűségű. A terület nagy részét fűnyíróval rendszeresen kezelt gyeppel alkotja. A tövek mind virágoztak és a telek egész területén elszórtan tűntek fel. 5 nagyobb termetű tő egymástól nagy távolságra, míg 12 apró, 10 cm-nél kisebb egyed egy csokorban fejlődött. A telken 2017 óta tudunk a védett orchideafaj jelenlétéről, eddig azonban csupán maximum 3 virágzó egyed jelent meg egy-egy évben a telek egy jól körülhatárolható pontján. Vojtkó András „A Bükk hegység flórája” (2001) című munkája Eger és Felnémet térségéből 7 előfordulási helyét jelzi; Szarvaskőről nem írja le. Pifkó Dániel és Barina Zoltán „Adatok a Bükkalja flórájához” (2004) cikke Eger 6 pontjáról jelöli a növény jelenlétét. Schmotzer András „*Ceratocephala testiculata* (Crantz) Roth és további adatok a Bükkalja flórájához” (2015) publikációja Egerből 3 élőhelyét írja le. A Nagy-Egedről és Szarvaskőről a florisztikai munkák eddig nem közölték a faj előfordulását.

New occurrence records of the green-winged orchid (*Anacamptis morio L.*) from the surroundings of Eger. Additional data for the flora of Bükkalja

In this year 2022, we identified two new habitats for the protected green-winged orchid (*Anacamptis morio L.*) from surroundings of Eger city. One of them is the southwestern steppe meadow of the protected Nagy-Eged Hill, and the other is a private plot near Szarvaskő village. A total of 17 individuals in bloom were counted in the two sites. In the lower part of the steppe, at the edge of the foothills, right along the route and the first stop of the educational trail of the protected Nagy-Eged Hill, we found a well-developed green-winged orchid (*Anacamptis morio L.*) already in its

flowering stage. It stood out with its smaller size and different flower color among the commonly distributed lady orchid (*Orchis purpurea* HUDS.) on the mountain. No additional roots were found when the area was explored. The exact GPS coordinates of the lone individual are: N 47°97'56" and E 20°34'51". The flowers that make up the inflorescence were the most common dark purple-red color. One day later, we discovered 17 orchid individuals of greyhounds on a 3.500 m² size plot of land in Nyírfa street in the weekend wedding area of Szarvaskő village in the Bükk Mountains. The exact GPS coordinates of the habitat of the protected plant species are as follows: N 47°92'02" and E 20°40'58"; the plot has a SE exposure. Most of the area consists of lawns regularly treated with lawnmowers. The stems all flowered and appeared scattered throughout the plot. 5 of the larger ones grew at a great distance from each other, while 12 small ones, smaller than 10 cm in height, developed in a bunch. We have known about the presence of the protected orchid species on the plot since 2017, but so far only a maximum of 3 flowering individuals have appeared in a well-defined point of the plot in any given year. András Vojtkó's work entitled "Flora of the Bükk Mountains" (2001) indicates 7 places of occurrence from the Eger and Felnémet; he does not describe this species from Szarvaskő. The article "Data for the flora of Bükkalja" (2004) by Dániel Pifkó and Zoltán Barina reported the presence of the plant from 6 different points in Eger. András Schmotzer's publication "Ceratocephala testiculata (Crantz) Roth and additional data for the flora of Bükkalja" (2015) described 3 habitats from Eger. Floristic papers from Nagy-Eged and Szarvaskő have so far not reported the occurrence of this species.

Az aszály hatása az Alföld tölgyállományainak sugárirányú növekedésére

Árvai Mátyás^{1*}, Kern Zoltán², Hatvani István Gábor², Grynaeus András³, Ács Tamás⁴,
Kalicz Péter⁵, Kozma Zsolt⁴, Pinke Zsolt⁶

¹ELKH ATK Talajtani Intézet; ²ELKH CsFK Földtani és Geokémiai Intézet; ³Magyar
Dendrokronológiai Laboratórium; ⁴BME Építőmérnöki Kar Vízi Közmű és Környezetmérnöki
Tanszék; ⁵SOE Erdőmérnöki Kar Geomatikai és Kultúrmérnöki Intézet

*arvai.matyas@atk.hu

Az Alföld nagy területére jellemző, hogy a csapadék önmagában nem vagy alig elégíti ki a tölgyesek vízigényét. A többletvízhatás nélküli élőhelyeken az állományok vízellátottsága szuboptimális, ezért érzékenyebbek az aszályra, mint azok a tölgy erdők, amik számára a sekély talajvíz hozzáférhető és többletvizet biztosít. A fahozam és az aszály éves változékonyságának kovarianciáját öt különböző vízellátottságú alföldi tölgy állományban vizsgáltuk. A múltbeli fahozam helyettesítő adatként az évgyűrűszélességet használtuk, mint proxy. A nyers évgyűrűszélesség idősorokat standardizáltuk, hogy eltávolítsuk a korfüggő növekedési trendet, majd az átlagos évgyűrűszélesség-kronológiákat a változó mintaszámot figyelembe vevő variancia stabilizálás és Tukey-féle robusztus átlagolás módszerével számítottuk. Rácsnálós aszályindexeket (SPEI6 és scPDSI) használtunk, hogy kiválasszuk az elmúlt 110 év főbb